

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д - р Александър Драгиев
за дисертацията на Атанас Орлинов Борисов
„Трансгранични престъпления според съвременното
международно право“

за придобиването на образователната и научна степен „доктор“
по професионално направление 3. 6. Право

Докторантът Атанас Орлинов Борисов е завършил право в СУ „Св. Кл. Охридски“. Работил е като юрисконсулт и е бил хоноруван асистент по международно публично право и право на Европейския съюз в ЮФ на СУ „Св. Кл. Охридски“. През 2015 г. е зачислен за докторант на свободна подготовка към ЮФ на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Темата на дисертацията е „Трансгранични престъпления според съвременното международно право“. Трудът се състои от увод, пет глави, всяка със собствена структура, и заключение. Приложен е проект на Конвенция за сътрудничество в борбата с трансграничната престъпност. Докторантът има две публикации по темата на дисертацията.

Предмет на изследване в дисертацията са трансграничните престъпления в международното публично право (МПП), обособяването в тях на два вида такива престъпления и определянето на формите и начините за реализиране на отговорността за тях както в международното наказателно право, така и в общото МПП. Научната цел на труда е да изясни понятието за трансгранично престъпление и

неговата правна същност, на следващо място да дефинира отделните трансграничните престъпления и да разгледа отговорността за тях.

Първа глава съдържа историко - правен анализ: посветена е на историческото развитие на трансграничните престъпления като международноправна категория. Тезата на докторанта в тази част на труда е, че общоприетото разбиране за престъплението е като общественноопасно и противоправно деяние с национален характер, т. е. извършвано и ограничено само в рамките на държавата. Постепенно обаче това разбиране е изоставено, защото се появяват деяния, които нарушават вече не националното право на някоя държава, а самото МП. Фокусът на историко - правния анализ е поставен върху състоянието на трансграничната престъпност след Втората световна война и особено след създаването на ООН. Оправдано е особеното внимание, което докторантът обръща на международните военни трибунали в Нюрнберг и Токио за съдене на германските, респ. японските военнопредстъпници.

Втора глава на дисертацията е озаглавена „Понятие и видове трансгранични престъпления“. Изследването в тази част може да се третира като основно за труда, защото всъщност то съдържа концепцията на дисертационната теза. Анализът прави впечатление с изчерпателност и детайлност, защото обхваща правната същност на понятието за трансгранично престъпление, елементите му и видовете му.

Трета глава от дисертацията е посветена на международните престъпления като първият вид трансгранични престъпления. В тази част на труда най-важна е констатацията на докторанта за квалификация признак на тези престъпления - те са противоправни деяния на държавите като такива, като субекти на МПП. Поради това при тях имаме нарушаване не на някой конкретен договор, а на общото МП. Следващата важна констатация в труда относно тези престъпления е, че те са такива деяния, които нарушават правни задължения на

държавите, осигуряващи защитата на основополагащи, фундаментални, жизненоважни интереси на международната общност на държавите, а отгук и на човечеството като цяло.

Докторантът предлага класификация на международните престъпления, която извежда от международноправната доктрина, а именно четири групи такива престъпления: престъпления против мира; военни престъпления; престъпления против човечността; и престъпления против човечеството.

Докторантът посвещава самостоятелно изследване и на втория вид трансгранични престъпления - престъпленията с международен елемент, и това е четвърта глава от труда. Тези престъпления са криминални деяния, които първо, се извършват само от физически лица, и второ, нарушават точно определени международни договори, които съответно предвиждат отговорност за такова нарушаване. Същевременно е извършена съпоставка с международните престъпления, като другия вид трансгранични такива.

От изключително значение е специалното внимание, обърнато в дисертацията на международното наказателно право (МНП). Правилно са изведени основните негови специфики, мястото му на отрасъл на МПП, историческия момент на възникването му - след Втората световна война като резултат от промените в международните отношения.

С несъмнена актуалност за темата на дисертацията е последната, пета глава. Тя разглежда най-новите в нашето съвремие прояви на престъпна дейност с международен елемент. Тази част от труда обособява, от една страна, изцяло нов тип, непознати до сега престъпления - киберпрестъпления. От друга страна, вторият тип трансгранични престъпления, анализирани в тази глава, това са престъпления, познати като цяло и на наказателното право на държавите, и на МПП, но измененията в съвременния свят им придават нови измерения. Такива

престъпления са трафик на хора, на наркотици, трансгранична корупция, изпиране на пари.

Като обобщение за дисертационния труд на докторанта Атанас Орлинов Борисов трябва да се заключи, че той представлява едно задълбочено, детайлно и научнообосновано теоретично изследване на един актуален проблем на съвременното международно публично право - трансграничните престъпления. Очевиден принос на дисертационния труд е, че той е първото цялостно изследване в българската международноправна доктрина на трансграничните престъпления в международното публично право. Новост за международното наказателно материално и процесуално право е и с това конкретен приносен характер има въвеждането на понятията „трансгранични престъпления“, „международни престъпления“ и „престъпления с международен елемент“, както и сравнителноправният анализ на техните елементи. В резултат на изследването са изяснени всички отделни видове трансгранични престъпления. Особено високо трябва да се оцени извеждането на нови видове такива престъпления, както и престъпления с ново измерение.

С оглед на научните качества на дисертанта предлагам на научното жури да присъди на Атанас Орлинов Борисов образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3. 6. Право.

Подпис:

(проф. Ал. Драгиев)